

- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดรูปแบบ รายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 3. บริหารบุคลากร มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกัน คือ
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาทุกประเภท
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำ บัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทาง
การศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่
เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น

4. งานบริหารทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกันคือ

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นการรายงานผล

การปฏิบัติงาน

4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงหลักการ

ดังต่อไปนี้

4.21.1 ความ พร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ที่จะสามารถ รับผิดชอบดำเนินการตามจิตความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.21.2 ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

4.21.3 ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

4.21.4 ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

4.21.5 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

4.21.6 มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่ สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษานั้นมี ความเข้มแข็งและความคล่องตัว

4.21.7 เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

4.21.8 เพื่อให้ผู้หน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่อง

นั้นๆ โดยตรง

ผู้บริหารยุคใหม่

ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงาน ราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้ง การจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก

ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการ ที่มี ประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปในการศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และ ศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ ตั้งไว้ เมื่อก้าวถึงคุณลักษณะ ของนักบริหารดูเหมือนจะมีการกล่าวไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งทัศนะส่วนตัว ที่เกิดจาก ประสบการณ์ ในการเป็นผู้บริหารมาและผลจากการศึกษาและวิจัยของนักวิชาการซึ่งมีทั้งของ ไทยและต่างประเทศกล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เฉลียวฉลาด แต่ไม่อวดฉลาด
2. มีความสามารถรอบด้าน (Well rounder)
3. มีพลังผลักดันภายใน (Inner drive) ให้กระตือรือร้นอยู่เสมอ
4. ทำตนให้เป็นที่เชื่อถือ (Integrity)
5. กล้าหาญทั้งกายและใจ (Courage physically and morally)
6. มีความคิดริเริ่ม (Initiatives)
7. รู้จักวิธีส่งเสริมและบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชา
8. การเสียสละปราศจากการเห็นแก่ตัว
9. มีความยุติธรรม (Justice)

10. วางตัวดี (Bearing)
11. กระตุ้นให้ผู้ย่อยมีความภูมิใจในงานของตน
12. ให้เกียรติในผลงานที่ผู้ย่อยได้ปฏิบัติ
13. ปฏิบัติงานอย่างเป็นทีม ให้ทำงานแทนกันได้
14. ใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถ และมีการพัฒนาฝีมือ

ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

“ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร จัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับ ของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา ควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ นักพัฒนา นักแก้ปัญหา นักตัดสินใจ นักการทูต นักประนีประนอม นักวางแผน นักปกครอง และนักปราชญ์

แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

1. รูปแบบเรียนรวมสถานศึกษา

การบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กกรณีมีครูไม่ครบชั้นเรียน โดยใช้รูปแบบเรียนรวมสถานศึกษาเหมาะสมที่สุดกับโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน ที่มีข้อมูลพื้นฐานและปัญหาสำคัญเกิดขึ้นในการบริหารและจัดการศึกษาเหมือนกัน ดังนี้

1.1 การบริหารวิชาการ มีปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ ครูไม่ครบชั้นและจำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายได้ สังคมผู้เรียนคับแคบการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนไม่กว้างพอ ผู้เรียนจึงมีความจำกัดในการพัฒนาการเรียนรู้ ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเรื่อง ดังนั้น จึงทำให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำแทบทุกด้าน ซึ่งในการจัดชั้นเรียนของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็กต้องจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ตามระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตร

1.2 การบริหารงบประมาณ มีปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ ได้รับงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณให้ตามรายหัวของจำนวนผู้เรียนทั้ง 2 โรงเรียน มีจำนวนผู้เรียนน้อย ทำให้ได้รับ

งบประมาณน้อยตามไปด้วยจึงไม่เพียงพอ ต่อการจัดการศึกษาและดูแลผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังต้องใช้จ่ายเงินจำนวนนี้เพื่อการสาธารณูปโภค และค่าดำเนินการอื่นๆ อีกหลายอย่าง

1.3 การบริหารงานบุคคลมีปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ ขวัญและกำลังใจของครูตกต่ำ เพราะครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบดูแลผู้เรียนหลายชั้น หรือรับผิดชอบชั้นเดียวแต่ต้องสอนทุกกลุ่มสาระ อีกทั้งโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการก็มีจำกัดไม่เหมือนครูที่สอนในสถานศึกษาขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ที่มีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองพัฒนางานและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนั้น ถ้าครูขาดขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน จะมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ทั้งของตนเอง สถาบันการศึกษาและประเทศชาติ

1.4 การบริหารทั่วไป มีปัญหาที่เด่นชัดที่สุด คือ ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษา เพราะทั้ง 2 โรงเรียน มีข้อจำกัดมากมาย เช่น ครูไม่ครบชั้น ขาดสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ฯลฯ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน

ด้วยปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีสภาพปัญหาเหมือนกันหลายโรงเรียน และอยู่ในเขตพื้นที่ซึ่งไม่ห่างไกลกันมากนักทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จึงกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาด้วยการบริหารจัดการศึกษารูปแบบเรียนรวมสถานศึกษา โดยจับคู่โรงเรียนที่มีสภาพปัญหาเหมือนกันเพื่อนำไปสู่คุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยชุมชนมีส่วนร่วม

การจัดทำงานธุรการ การวัดผล ประเมินผล และการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้รับผิดชอบ คือ ครูประจำชั้นของทั้ง 4 โรงเรียน ซึ่งจัดทำทั้งของตนเองและของชั้นที่มาเรียนรวม พอสิ้นปีการศึกษาที่ส่งงานธุรการ การวัดผล ประเมินผล และเอกสารต่าง ๆ กลับคืนให้โรงเรียนที่นำผู้เรียนมาเรียนรวมเป็นผู้ลงนามอนุมัติผลการเรียน

การบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ดำเนินการบริหารไปตามปกติ คือ บริหารตามอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ที่เป็นนิติบุคคลและของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามกฎหมายการบริหารงานสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล บริหารตามการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 บริหารตามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานตามที่หน่วยงานบังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมอบหมาย สรุปก็คือ “เพียงแต่ย้ายติ๊กเรียนของผู้เรียนเท่านั้นเอง” การบริหารและจัดการศึกษารูปแบบเรียนรวมสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่คุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่งผลต่อผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และประเทศชาติ ดังนี้

1. ส่งผลต่อผู้เรียน คือ ทำให้จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเพิ่มขึ้น ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายสังคมผู้เรียนกว้างขึ้น การเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนมีความกว้างพอผู้เรียนจึงสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ทุกเรื่องดังนั้นคุณภาพผู้เรียนจึงสูงขึ้นทุกด้าน

2. ส่งผลต่อครู คือ ทำให้ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น เพราะรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพียงชั้นเดียวไม่ต้องนำผู้เรียน 2-3 ชั้นมาเรียนรวมกัน ทำให้ไม่เหนื่อย ไม่เครียด

3. ส่งผลต่อผู้ปกครอง คือ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาและเกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน

4. ส่งผลต่อประเทศชาติ คือ แก้ปัญหาการขาดแคลนครูและประหยัดงบประมาณในการบรรจุครูให้ครบทุกชั้นเรียน ประหยัดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบวัสดุ คุรุภัณฑ์ สื่อเทคโนโลยี ฯลฯ เพราะทั้ง 4 สถานศึกษา (2 คู่) สามารถใช้งบประมาณดังกล่าวร่วมกันได้ ดังนั้นถ้ากระทรวงศึกษาธิการนำการบริหารและจัดการศึกษา รูปแบบเรียนรวมสถานศึกษาไปใช้กับโรงเรียน ขนาดเล็กทั่วประเทศจะทำให้ประหยัดงบประมาณของประเทศชาติได้ปีละหลายพันล้านบาท

2. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 พัฒนาระบบวางแผนและบริหารจัดการแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการจัดระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนให้ชัดเจนมากขึ้นคือ ในปีแรกตั้งเป้าหมายจะดูแลโรงเรียนขนาดเล็ก 800 โรง แต่ในที่สุดต้องมีการจัดระบบโรงเรียน ที่รองรับนักเรียนเป้าหมายในแต่ละระดับ เช่น ปฐมวัย ควรมีโรงเรียนทั้งของเอกชนท้องถิ่น และ สพฐ. จำนวนเท่าใดในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สามารถรองรับเด็กได้ ในระดับปฐมวัยจะมีจำนวนมากหน่อย เพราะเด็กเล็กเดินทางไกลไม่ได้ ในระดับสูงขึ้น จำนวนโรงเรียนก็จะลดลง ดังนั้น ถ้าทำเรื่องนี้อย่างจริงจังต่อไปในเขตพื้นที่การศึกษาในอนาคต จะต้องเกิดระบบโรงเรียนขึ้น และมีข้อสรุปที่ค่อนข้างชัดเจนว่าต่อไปโรงเรียนของรัฐทุกแห่งที่จัดให้บริการการศึกษา ตามมาตรฐานของรัฐ รัฐก็จะสนับสนุนทรัพยากรอย่างเต็มที่ แต่ถ้าจัดได้สูงกว่ามาตรฐานของรัฐ ก็จะมีโรงเรียน

ในลักษณะอื่นเกิดขึ้น เช่น Charter school ซึ่งก็จะออกนอกระบบไป เมื่อวางระบบการจัดโรงเรียนเหล่านี้ได้ การบริหารทุกเรื่องจะทำได้ง่ายขึ้น แต่ถ้าปล่อยให้เรื่อยๆ จะไม่สามารถบริหารจัดการตามเป้าหมายได้ ดังนั้นถ้าจัดการดี จะรู้ว่าโรงเรียนไหนเป็นโรงเรียนหลักที่มีอยู่หรือโรงเรียนไหนเป็นโรงเรียนชั่วคราว เช่น โรงเรียนในพื้นที่อำเภอเป็นโรงเรียนหลักต่อไปได้ และโรงเรียนในพื้นที่ตำบล ก็คิดว่าตำบลไหนต้องมีโรงเรียนหลัก ก็กำหนดได้จากการทำ School mapping ว่าโรงเรียนหลักแต่ละระดับจะตั้งที่สักกี่โรง การจัดทรัพยากรก็ให้ที่โรงเรียนหลักที่ต้องอยู่ถาวร ส่วนโรงเรียนทั่วไป ก็จัดให้เท่าที่จะสามารถดำเนินการบริหารจัดการให้มีคุณภาพได้ ถ้าทำเช่นนี้ได้ ก็จะทำงานง่ายขึ้น ดังนั้น โรงเรียน 800 โรง ในรุ่น แรก ขอให้เลือกที่จริงจัง ที่สามารถพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่อไป เช่น โรงเรียนในพื้นที่ป่าบางเดิมรู้ว่าเด็กหายไปมาก พอดีตั้งระบบอินเทอร์เน็ตและมีระบบบริหารจัดการที่ดี เด็กก็มาเรียนเพิ่มขึ้นเกือบพันคน ซึ่งมีเด็กที่ได้รับทุนไปเรียนต่างประเทศด้วย เป็นตัวอย่างการทำงานที่ประสบความสำเร็จจากการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน

2.2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษาเลขาธิการ กพฐ. ได้มอบหมายให้คณะจากสำนักพัฒนาวิชาการและคุณภาพการศึกษาไปดูแลสนับสนุนเรื่องการจัดทำหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรละชั้น สื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล และการประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะด้านโรงเรียน 800 โรงนี้ ทำไม่สำเร็จ ที่เหลืออีกเป็นหมื่นโรงเรียนก็จะพัฒนาไม่ได้ ดังนั้นต้องมีทีมดูแลช่วยเหลือเรื่องการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

2.3 ความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน โรงเรียน 400 โรง ใน 800 โรง จะได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์ไปให้ก่อน เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนการสอนให้เด็กต่อ เด็กได้เรียนรู้อย่างจริงจัง และพัฒนาครูให้ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างเข้มแข็ง และมีแนวทางสนับสนุนบุคลากรช่วยงานธุรการจำนวนหนึ่ง แต่ถ้าลดจำนวนครูไม่ได้ ก็คงจะยังไม่มีบุคลากรส่วนนี้ลงไป แต่ถ้าสามารถบริหารจัดการ เพื่อลดจำนวนครูลงได้ เช่น โดยการสอนละชั้น หรือรวมกลุ่มกัน และลดจำนวนครูลงได้บ้าง ก็จะจัดบุคลากรช่วยงานธุรการให้โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ได้ นอกจากนี้ จะมีสื่อการเรียนสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการจักรยานยืมเรียนมาสนับสนุนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่อยู่ในพื้นที่ที่จักรยานได้ จะทำให้เด็กเดินทางได้กว้างขึ้น ค่าเดินทางผู้เรียนเพิ่มจาก 6 บาท เป็น 10 บาท เพิ่มเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว

2.4 การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เป็นหน้าที่ที่เขตจะต้องดูแลให้เกิดขึ้น และในฐานะที่เราทำงานร่วมกัน แต่ละส่วนจะมีบทบาทที่ต่างกัน ดังนี้

บทบาทสำคัญของ สพฐ.

1. กำหนดนโยบายและเป้าหมาย จากข้อมูลและการประชุมร่วมกัน
2. พัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ซึ่งจะมีทีมลงไปช่วย โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ทำอยู่บูรณาการกับแนวความคิดใหม่
3. ประสานงาน และสนับสนุนการ ดำเนินงานตามแผนของ สพฐ.
4. ติดตาม กำกับ และประเมินผล
5. ประชาสัมพันธ์ร่วมจัด โรงเรียนให้ได้ขนาดมาตรฐาน เพื่อลูกหลานและประเทศชาติ
6. วิจัย และพัฒนา

บทบาทสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ตั้งคณะกรรมการ – รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. จัดระบบข้อมูล สารสนเทศ เขตต้องรู้สภาพ โรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งต่อไป ในการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของ เขตพื้นที่การศึกษา จะดูเรื่องนี้เป็นเรื่อง สำคัญเรื่องหนึ่ง
3. วางแผนและพัฒนากิจการบริหารจัดการ โรงเรียน รูปแบบต่าง ๆ
4. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล
5. การบริหารจัดการระหว่าง โรงเรียน
6. นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล โรงเรียน รายโรง ตามตัวชี้วัด
7. พัฒนาระบบการเรียนการสอน
8. สร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน
9. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาการรวม หรือเลิกสถานศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งยังต้องมีอยู่และบริหารจัดการให้ดีขึ้น แต่ในที่สุดมีความจำเป็นที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งต้องเลิกไป ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนแล้ว ขณะนี้มีประมาณ 200 โรง ที่ต้องยุบเลิก

2. โรงเรียนที่วิเคราะห์แล้วมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงมาก เช่น มีเด็ก 27 คน ครู 6 คน เป็นโรงเรียนที่ต้องบริหารจัดการอย่างเร่งด่วน โดยการรวม หรือเลิก

3. การเดินทางของนักเรียน ถ้าเลิกโรงเรียนหนึ่งไป แล้วเด็กสามารถเดินทางไปอีกโรงเรียนหนึ่งได้ ถ้าเดินทางไปไม่ได้ ก็จำเป็นต้องคงอยู่ แต่ถ้านักเรียนมีโอกาสที่ดีกว่า โดยไปเรียนที่อื่น ก็ต้องบริหารจัดการให้ได้

4. มาตรฐานคุณภาพ เช่น มีเด็ก 20 คน อ่านหนังสือ ไม่ออก 20 คน ก็ต้องพิจารณา

5. การมีส่วนร่วม การสนับสนุนของชุมชน มีข้ออ้างว่า โรงเรียนอยู่ชุมชนมานาน แต่ถ้าชุมชนไม่เข้าไปช่วยสนับสนุนโรงเรียนเลย ก็เปิดโอกาสให้เด็กในชุมชนไปเรียนที่อื่นดีกว่าถ้าเป็นความต้องการของผู้ปกครอง

การยุบโรงเรียนขนาดเล็ก

หลังจากที่นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบาย "ยุบ" โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนไม่ถึง 60 คน และให้ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้เหตุผลสำคัญสองประการ คือ รัฐบาลไม่มีกำลังงบประมาณพัฒนาโรงเรียนทุกแห่ง และไม่สามารถนำงบประมาณจากเงินภาษีมาดูแลทุกโรงเรียนได้เท่าเทียมกัน ส่งผลให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความเห็นทั้งสนับสนุนและคัดค้านอย่างกว้างขวาง ตามที่ปรากฏให้เห็นในสื่อต่าง ๆ

จากข้อมูลของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน มีทั้งหมด 14,816 โรง ส่วนโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 60 คน มีทั้งหมด 5,962 โรง แยกเป็น โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 20 คน จำนวน 709 โรง มีนักเรียน 21-40 คน จำนวน 2,090 โรง และมีนักเรียน 41-60 คน จำนวน 3,163 โรง

โดยฝ่ายที่ให้การสนับสนุน เชื่อว่าการยุบโรงเรียนขนาดเล็กจะทำให้ระบบการศึกษาของเด็กชนบททัดเทียมกับ เด็กในเมือง กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และช่วยประหยัดงบประมาณ ซึ่งฝ่ายที่คัดค้านกลับมองว่า การแก้ปัญหาด้วยวิธีย้ายเด็ก ไปเรียนรวมกันอาจเกิดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทาง การศึกษา และเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้ปกครองบางคนที่อยู่ไกลจากโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งมีคุณภาพดีกว่า โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ ปัญหาคุณภาพทางการศึกษาอาจอยู่ที่ครู

ทั้งนี้คณะกรรมการการศึกษาได้มีมติเห็นด้วยกับกระทรวงศึกษาธิการ และ
ได้เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้ (1) การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง
รับทราบรายละเอียดและแนวทางที่ชัดเจน (2) การเตรียมความพร้อมในเรื่องรับ-ส่งนักเรียน
โดยต้องเน้นเรื่องความปลอดภัย (3) ควรมีแนวทางที่ชัดเจนว่า อาคารบ้านพักและอาคารที่ทำ
การของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยุบรวมจะนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด (4) เรื่องการโยกย้ายครูและบุ
คลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่ถูกยุบรวมให้เหมาะสม และเป็นธรรม และ (5) การจัดการ
ศึกษาทางไกลโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนการสอน
และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาแก่ประชาชน ทุกระดับ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 วรรคแรก
ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้อง
จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” รัฐควรมุ่งเน้นเรื่องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน การยุบโรงเรียนขนาดเล็กย่อมทำให้สถานที่ที่จะให้ความรู้ขาด
หายไป การนำจำนวนนักเรียนที่น้อยกว่า 60 คน มาพิจารณาขอยกข้อต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
ในขณะเดียวกันรัฐบาลกลับตั้งงบประมาณจัดซื้อรถตู้ ทำไมไม่นำงบส่วนนี้บางส่วนไปพัฒนา
โรงเรียน

การยุบโรงเรียนขนาดเล็กยังถือว่าเป็นไม่เป็นธรรมต่อชุมชน เพราะ โรงเรียนขนาดเล็ก
ส่วนมาก ชุมชนมักจะมีส่วน ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคที่ดินเพื่อก่อสร้าง ชาวบ้านที่เป็นจิตอาสา
ช่วยกันก่อสร้างอาคารเรียน โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่ง โดยเฉพาะในชนบทที่อยู่ห่างไกล
นักเรียนส่วนมากมักจะเป็นลูกเกษตรกร การมีโรงเรียนในหมู่บ้านเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
สามารถใช้เป็นที่ดูแลบุตรหลาน การยุบควรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ควรฟังเสียงสะท้อน
จากชุมชน มิฉะนั้นจะกลายเป็นรัฐละเมิดสิทธิชุมชนเสียเอง

การยุบโรงเรียนขนาดเล็กหากรัฐบาลยังคงเดินหน้าต่อไปก็ควรที่จะต้องตั้งคำถาม
ให้กับตัวเองเสมอว่าจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและมีความทัดเทียม กัน ได้อย่างไร
ควรจัดระบบติดตามประเมินดูว่าแต่ละเขตพื้นที่มีอุปสรรคเช่นไร เกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อย
อย่างไร การเตรียมรับส่งนักเรียน แม้จะมีรถรับส่ง แต่การเรียนไกลบ้านย่อมเกิดค่าใช้จ่าย
จีบาคต่อผู้ปกครอง การจัดหาที่พักให้บุคลากรทางการศึกษาจะทำให้ตลอดหรือไม่ อย่าลืมว่า
นักเรียนแต่ละคนคืออนาคตของชาติ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญ เด็กไทยต้องมี
ศักยภาพและสามารถแข่งขันกับเด็กชาติอื่นๆ ในอาเซียน

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1. ความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 5 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 8 และมาตรา 33 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 2/2553 วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 จึงกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหาร และจัดการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดหนองคาย

2. สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นพื้นที่การศึกษาซึ่งดูแลรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษา 2 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดหนองคาย มี 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอสระใคร อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอรันทวาปี และอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดบึงกาฬ มี 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอปากคาด อำเภอโซ่พิสัย อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอศรีวิไลและอำเภอนุ่งดง มีสถานศึกษาที่ต้องดูแลและรับผิดชอบ คือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 56 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 10 โรงเรียนขนาดกลาง 16 โรงเรียน และขนาดเล็ก 30 แห่ง (ข้อมูล 10 พฤศจิกายน 2556) ได้มีแผนพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นองค์กรขับเคลื่อนการจัดการการศึกษามัธยมศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนสูงขึ้น มีคุณภาพตามมาตรฐาน คู่สากล ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้ผู้เรียนผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับ โอกาสในการจัดการศึกษา 15 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

พัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระหลักให้สูงขึ้น อีกทั้งเพื่อพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เผยผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง พ.ศ. 2549-2551 พบว่าระดับขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผ่านการประเมินน้อยสุด ร้อยละ 79.5 เมื่อเปรียบเทียบกับสังกัดอื่น หากพิจารณาขนาดสถานศึกษาพบโรงเรียนขนาดเล็กผ่านการประเมินน้อยสุดร้อยละ 76.45 ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษผ่านประเมินมากที่สุด ร้อยละ 98.5 รองลงมาเป็นขนาดใหญ่ ร้อยละ 95.61 โรงเรียนที่ไม่ผ่านประเมิน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ประจําปีรัฐอุดหนุนงบประมาณจำนวนมากแต่คุณภาพการศึกษากลับไม่เพิ่มเท่าที่ควร (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2552) อย่างไรก็ตาม แม้โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย แต่ก็ยังมี โรงเรียนขนาดเล็กหลายโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้เป็นโรงเรียนพระราชทานเป็น โรงเรียนแนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ และโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหลาย ๆ โรงเรียน กลับประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ บางรายการ บางกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ลงแข่งขันหรือประกวดสามารถชนะเลิศในระดับประเทศ บางครั้งสามารถเป็นตัวแทนแข่งขันในระดับชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูง

3. การขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นองค์กรขับเคลื่อนการจัดการการศึกษามัธยมศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนสูงขึ้น มีคุณภาพตามมาตรฐานสู่สากล

พันธกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 21 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับ โอกาสในการจัดการศึกษา 15 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระหลักให้สูงขึ้น
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

4. กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 21 ปี 2556

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจาย

อำนาจ ตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ยากลำบาก

5. จุดเน้นของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี 2556

จุดเน้นที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้น โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 (Student Achievement)

จุดเน้นที่ 2 เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ (EQ : Emotion Quotient)

จุดเน้นที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง และมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน (Literacy, Numeracy & Reasoning Abilities)

จุดเน้นที่ 4 นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และอยู่อย่างพอเพียง (Sufficiency & Public Mind)

จุดเน้นที่ 5 นักเรียนที่มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปศาสตร์ทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศ (Excel to Excellence)

จุดเน้นที่ 6 ประชากรวัยเรียนทุกคน มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษา ด้วยทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อลดอัตราเด็กตกหล่น ออกกลางคัน ส่งเสริมการเรียนรู้หรือประกอบอาชีพ จุดเน้นที่ 7 นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน และสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

จุดเน้นที่ 8 นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุวัฒนธรรม (ASEAN Community)

จุดเน้นที่ 9. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก (Quality Schools)

จุดเน้นที่ 10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Effective Service Areas)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงาน ด้านการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศที่จะศึกษาค้นคว้ายังไม่ครอบคลุมเนื้อหา ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป 22 งาน จะมีเฉพาะ ในภารกิจที่สำคัญ ๆ บางเรื่องเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ธีระ รุญเจริญ (2545 : บทสรุปผู้บริหาร) ได้รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหา การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย สรุปผลได้ ดังนี้

1. โรงเรียนรับรู้เรื่องแนวการจัดการศึกษาและการกระจายอำนาจการบริหารดี พอสมควร แต่การเตรียมการรับการกระจายอำนาจยังมีน้อย เพราะขาดความชัดเจนในเชิง ปฏิบัติหลายเรื่อง เช่น รายละเอียดการปฏิบัติในการดำเนินการตามแนวการกระจายอำนาจ การบริหารแก่โรงเรียน แต่โรงเรียนเห็นว่า การกระจายอำนาจการบริหารจะเกิดประโยชน์ต่อ นักเรียนมากกว่าที่เป็นมา

2. โรงเรียนมีศักยภาพในการรับการกระจายอำนาจการบริหาร"ค่อนข้างมาก" แต่ศักยภาพด้านการบริหารวิชาการอยู่ในลำดับสุดท้าย และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในลำดับ แรก ศักยภาพในการบริหารทั่วไปที่โรงเรียนทำได้มาก คือ การดูแลรักษาและพัฒนาอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติงานธุรการและสารบรรณ

3. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเห็นว่า การกระจายอำนาจ การบริหารเป็นสิ่งดีที่ควรทำ แต่ต้องเตรียมผู้บริหาร บุคลากร และกรรมการสถานศึกษาให้มีความพร้อม และควรทดลองนำร่องก่อน

4. การดำเนินการตามแนวการกระจายอำนาจจะมีปัญหาอุปสรรคใน ด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ

5. ผลงานของโรงเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับบริหาร โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนที่นักเรียนมีคุณภาพมักจะเป็น โรงเรียนที่ผู้บริหารสนใจงานวิชาการ และอยู่ปฏิบัติ หน้าที่ความรับผิดชอบ ณ โรงเรียนมาก

6. ชุมชนมีส่วนร่วมเพียงการบริจาคเงินเป็นหลัก การใช้คณะกรรมการ โรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่สามารถทำได้มากนัก ทั้งนี้เป็น

เพราะแนวคิดตามวัฒนธรรมการปฏิบัติเดิม ความรู้ความสามารถและความชัดเจนในอำนาจหน้าที่รวมทั้งศักยภาพอื่นยังไม่มากพอ โดยเฉพาะในโรงเรียนห่างไกล โรงเรียนหลายแห่งเริ่มอยากได้แนวคิดหรือสมองจากคณะกรรมการ โรงเรียนมากกว่าความช่วยเหลือด้านการเงิน

ประสิทธิ์ จันทร์ไทย (2545 : 256) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของ โรงเรียนประถมศึกษาศักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า (ผลการวิจัย) 1) ระดับสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการการรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลและการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ท้องถิ่นและการสอนโดยใช้โครงงาน 2) ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มการสอนแบบบูรณาการ การสอนโดยใช้โครงงานและการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ท้องถิ่น 3) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสกลนครที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านความต้องการพัฒนาโดยรวมพบว่าแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก 5) ครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 6) ครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนว

ปฏิรูปการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ การศึกษารายด้านพบว่าด้านการสอนโดยใช้โครงงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการ ดำเนินการสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษารายด้านพบว่าด้านการรู้จักเด็ก เป็นรายบุคคลและด้านการสอนโดยใช้โครงงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีความต้องการสูงกว่าโรงเรียน ขนาดกลาง 7) ผู้บริหารและครูสายผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ชำนาญ โภธิคลัง (2547 : 275) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กิจกรรมเพื่อนคู่คิดใน โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า (ผลวิจัย) ระดับผลการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่อนในปีการศึกษาก่อนการดำเนินกิจกรรมเพื่อน คู่คิด คะแนนเฉลี่ย 1.23 และปีการศึกษาที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อนคู่คิดผลการเรียนพัฒนา คะแนนเฉลี่ยเป็น 2.14 ระดับผลการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนดีในปีการศึกษาก่อนการ ดำเนินกิจกรรมเพื่อนคู่คิด 3.47 และปีการศึกษาที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อนคู่คิดมีคะแนนเฉลี่ย 3.44 ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มที่เรียนหลังการดำเนินกิจกรรมเพื่อนคู่คิด อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 3.54 และลักษณะนิสัยทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่มีผลการเรียนอ่อนหลัง การดำเนินกิจกรรมเพื่อนคู่คิด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.39

เพชร คำคุณ (2547 : 264) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและคุณภาพการดำเนินงาน การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัด นครพนม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลางทุกกลุ่มงาน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ งานวิชาการ งานบริหารงาน บุคคล งานบริหารทั่วไปและงบประมาณในส่วนของคุณภาพการดำเนินงานจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า มีคุณภาพการดำเนินงานจัด การศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่มงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ งานวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานบริหารบุคคลและงานงบประมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหา การดำเนินงานจัดการศึกษากับคุณภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่มี ความสัมพันธ์กัน

สมพงษ์ แก้วอาจ (2547 : 141 ; อ้างถึงใน สมัคร ชันชุมพล. 2548 : 73)

ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่ข้าราชการมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งนักเรียน ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

กรมศิลป์ แก้วยาศรี (2548 : 224) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้และการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลอย เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมีการรับรู้บทบาทและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านที่มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทน้อยที่สุด ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินการตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร ด้านการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

สมัคร ชันชุมพล (2548 : 176) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู ใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าต่ำ คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนตามลำดับในส่วนของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าต่ำ

คือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การรู้จักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ

สุพงษ์ พิมพา (2548 : 254) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพและความต้องการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความต้องการสร้างความสัมพันธ์ด้านการให้บริการแก่ชุมชนมากกว่า ครูผู้สอน และมีความต้องการไม่แตกต่างกันในด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน และหน่วยงานอื่น และผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและความต้องการความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนตามขนาดโรงเรียน พบว่า สภาพการสร้างความสัมพันธ์โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า การสร้างความสัมพันธ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน อยู่ 1 ด้านคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ซึ่ง โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการประชาสัมพันธ์มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

อาทร ทะโยธา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาภพสินธุ์ เขต 3 พบว่า (ผลการศึกษา) 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากงาน 12 ด้าน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันไป 3) กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนา คุณภาพของโรงเรียน (PDCA) ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

กนกอร สมปราชญ์ และบุญธรรม ศิริบุญฤทธิ (2549 : 49-58) ได้รายงาน การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยได้สรุปอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการจัดองค์กรและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการมากกว่าในสถานศึกษาบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ จึงทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารและจัดการเรียนรู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร การบริหารงานวิชาการมีความเหมาะสมกว่างานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา มีความเชื่อว่าการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะงานวิชาการจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีหลักสูตรสื่อการสอน รูปแบบการจัดองค์กรที่กำลังพัฒนาเป็นแบบทางการ มีลักษณะผสมผสานในลักษณะองค์กรเชิงวิชาชีพ (Professional Bureaucratic Organization) และการจัดองค์กรแบบทีม กระบวนการบริหารส่วนใหญ่ใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ (PDCA – Plan Act Observe Reflect) และใช้กระบวนการบริหารแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (RADAR-Result Approach Deployment and Reflection) น้อยที่สุด

ในส่วนของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าความเหมาะสมของการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ด้านวิชาการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลง ไปคือด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านงบประมาณและด้านการบริหารบุคคลมีความเหมาะสมปานกลาง การบริหารงานวิชาการมีการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนรู้การวัดและประเมินผล มีงานทำที่กำลังดำเนินการเป็นการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การบริหารทั่วไปมีการดำเนินงานด้านธุรการ สารบรรณและติดต่อประสานงาน มรการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย และกิจกรรมคณะกรรมการสถานศึกษา สิ่งที่ต้องพัฒนาคือการพัฒนาเครือข่ายและส่งเสริมประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย กระบวนการบริหารจัดการที่พบมี 3 รูปแบบเรียงตามลำดับ คือ กระบวนการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) แบบวิจัยปฏิบัติการ (PAOR) และแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (RADAR) ปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบและให้อำนาจ มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการกำกับติดตามที่เป็นระบบชัดเจนบนฐานข้อมูลที่เป็นจริงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีกระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และการปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงงานให้มากขึ้น โดยนำเอาเทคโนโลยีและเทคนิคการบริหารสมัยใหม่เข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาอย่างมากมาย นอกจากนี้ควรมีกระบวนการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่องบนข้อมูลที่เป็นจริง และมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และศูนย์ประสานงานกับสถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่นด้วย

บังอร พุกสุข และนางรัชณี สุขเกษม (2549 : 231) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเขาด่านสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า (ผลวิจัย) บริบทของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนเคยมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ แต่ครูยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน เนื่องจากไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ส่วนชุมชนไม่ได้เข้า มามีส่วนร่วมคิด ร่วมจัดทำ นอกจากนี้เข้ามามีส่วนรับรู้เท่านั้น การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น มี 5 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาสภาพบริบทในการพัฒนาหลักสูตร 2) การดำเนินการ ยกร่างหลักสูตร 3) การประเมินและปรับปรุงหลักการปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 4) การนำหลักสูตรไปใช้และการสรุปผลการดำเนินการ ผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นปรากฏว่า ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน ผู้บริหารได้บริหารหลักสูตร โดยจัดให้มีครูสอนจำนวน 3 คน และชุมชนมีศักยภาพที่สามารถ ทำงานร่วมกับโรงเรียนได้ในระดับที่น่าพอใจ สำหรับผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานทุกขั้นตอน และสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปสร้างอาชีพเสริมให้กับ ครอบครัวได้

บุญธรรม เพิ่มสุข และนางพรทิพย์ สว่างลาภ (2549 : 201) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้การพัฒนาหลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวัง นางนวลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า (ผลวิจัย) โรงเรียนบ้านวัง นางนวลเคยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในที่ชัดเจน และ ไม่มีทักษะเพียงพอทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการพัฒนาหลักสูตรชุมชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วน ในการร่วมคิด และไม่มีทักษะเพียงพอทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการพัฒนาหลักสูตรชุมชน ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำเพียงแต่เข้ามารับรู้เท่านั้น การดำเนินการพัฒนา หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการ 5 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดโจทย์วิจัย 2) การดำเนินการจัดทำหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) การตรวจสอบคุณภาพ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนนำไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิและทำการ ปรับปรุง 4) การนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ ประเมินและปรับปรุงระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ 5) การประเมินผลและปรับปรุง

หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังการนำไปใช้ และสรุปผลการดำเนินการ ผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องเชิญวิทยากรและการศึกษานอกสถานที่ครูไม่สามารถทำได้ตามแผนเพราะมีภาระงานมากและครูไม่มีเอกสารและสื่อประกอบการค้นคว้า นักเรียนมีความพึงพอใจในเพราะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ดีขึ้น

สงพงษ์ วงละคร (2549 : 210) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการพัฒนาสู่มาตรฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า (ผลการวิจัย)

1) ปัญหาพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลางเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครู ด้านผู้บริหาร และด้านผู้เรียน ตามลำดับ 2) ปัญหาพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครูและด้านผู้เรียน 3) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้แก่ ควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ควรกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้แก่สถานศึกษา ควรพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศ ควรจัดหา ผลิตภัณฑ์สื่อเทคโนโลยี ควรพัฒนารูปแบบ วัสดุและวิธีการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมรวมทั้ง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วม สนับสนุนการจัดการศึกษา ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูในห้านการจัดการเรียนรู้ ควรลดภาระงานเอกสารและงานธุรการของครู รวมทั้ง ควรพัฒนาระบบการกำกับติดตามและประเมินผลคุณภาพนักเรียน เป็นต้น

บุญฉิน ประทุมลี (2549 : 189) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การบริหารวิชาการมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ 2) ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น

นิติบุคคล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปสำหรับด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3)สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาในการบริหารแตกต่างกันทุกด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

พิธาน พื้นทอง (2548 : 256) ได้วิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งวิธีการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความคาดหวังที่โรงเรียนขนาดเล็กจะจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พุทธศักราช 2545 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารและตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ระยะที่ 2 การศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ด้านคือ ด้านโครงสร้าง ด้านคน ด้านเทคโนโลยี และด้านงาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจจากผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก 351 โรงเรียน ระยะที่ 3 การตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้เสียในโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus group Discussion) ระยะที่ 4 การยืนยันข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้เสียในโรงเรียนขนาดเล็ก 9 โรงเรียน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยการสัมมนาประชาสัมพันธ (Public Hearing Seminar) ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดโครงสร้างระบบบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมากขึ้น การทำงานจะแบ่งงานกันทำตามสถานการณ์ มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้มีการประชาสัมพันธให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดการร่วมมือในการบริหารจัดการทุกรูปแบบ การบริหารงานจะต้องอาศัยระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. การจำแนกภายในโรงเรียน ควรแยกงานจำเป็นที่ต้องทำด้วยตนเองและงานที่สำคัญ การบริหารจัดการงานจำเป็นต้องทำ ผู้บริหารต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการมอบหมายงาน การประสานงาน ควบคุม กำกับ ให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและใช้เวลาน้อยที่สุด เพื่อใช้เวลาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอน

4. เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนช่วยระดมทุนทรัพยากร แรงงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การติดตาม ตรวจสอบและการประเมินผลงาน

5. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูมีขวัญกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น การพิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ การประเมินผลงานควรคำนึงถึงขนาดโรงเรียนและเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกา ผลิต ติดตามและประเมินการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาผู้เรียน

8. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและมีการบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพ โรงเรียนนักเรียน ได้นำความรู้ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพในท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันและมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน

คณิ่ง สายแก้ว (2549:237) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาบริบท โดย1)การศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา 2)การอภิปรายกลุ่มเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและสิ่งคุกคามการบริหารจัดการศึกษา 3)การศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาดั้งเดิม จำนวน 3 แห่ง ขั้นตอนที่สองเป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากข้อมูลที่สังเคราะห์ได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนแรกด้วยวิธีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง ขั้นตอนที่ 3

การตรวจสอบร่างข้อเสนอนโยบายที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 โยพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม สอดคล้อง เป็นประโยชน์และเป็นไปได้ ด้วยวิธีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการปรึกษา พิจารณผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ภายในปี 2554 จังหวัดสุรินทร์จะเป็นจังหวัดชั้นนำในการจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อตอบสนองความต้องการ ของท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง และได้พันธกิจ 7 ประการ คือ 1) จัดระบบการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มด้อยโอกาส ได้เข้าศึกษา ในระดับปฐมวัยทุกคน 3) พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการเตรียม ความพร้อมในการพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา 4) สร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้และระบบสารสนเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5) สร้าง ความตระหนักให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม 6) ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และ 7) พัฒนา บุคลากรและ ผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสร้างขวัญ และกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

ไชยา ภาวะบุตร (2549 : 237) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ พัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เิงนโยบายประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจาก การสำรวจสถาบันและการศึกษาพหุกรณีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขั้นตอนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของข้อเสนอเชิงนโยบายจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่ม ผู้มีส่วนได้เสีย ผลการวิจัยได้ข้อเสนอเชิงนโยบายดังนี้

1. ด้านการบริหาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของ หน่วยงานจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติคือ เสนอจัดตั้งหน่วยงานบัณฑิต วิทยาลัย แต่งตั้งรองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
2. ด้านหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้ สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมได้ โดยมีแนวปฏิบัติคือ เปิดสอนทั้งแผน ก และแผน ข และหลักสูตรระดับปริญญาเอก สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่เป็นของ มหาวิทยาลัย

3. ด้านคณาจารย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ ให้มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการให้สอดคล้องกับแผนการสอน โดยมีแนวปฏิบัติคือ เตรียมบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนการเปิดสอนในอนาคต 5-10 ปี ให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำผลงานทางวิชาการมากขึ้น

4. ด้านนักศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ โดยมีแนวปฏิบัติคือ เปิดรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ และประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับผู้ที่จะเข้าศึกษา

5. ด้านการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสถานที่ วิธีการสอนและทีมอาจารย์ผู้สอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวปฏิบัติ คือ อาจารย์ผู้สอนมีการประชุมปฏิบัติการร่วมกัน มีห้องสนทนา การห้องประชุมกลุ่มย่อย เน้นการสอนโยการวิจัยเป็นฐาน และส่งเสริมให้อาจารย์จัดทำเอกสารคำสอน

6. ด้านวิทยานิพนธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงระบบ/องค์ประกอบการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ โดยมีแนวปฏิบัติคือ ปรับปรุงเกณฑ์การวัดจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เปิดหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์ จัดประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาและส่งเสริมบุคลากรภายนอกเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

7. ด้านห้องสมุด มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงห้องสมุดบัณฑิตศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติคือ ปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุด จัดตั้งอำนาจความสะดวกและมีฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ทั้งในและต่างประเทศ

เรื่องรอง สุศิลา (2552 : 274) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี พบว่า (ผลการวิจัย) 1) การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวม แตกต่างกัน พบว่า ด้านการบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนด้านผู้เรียน ด้านการเรียนการสอนและชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน 2.2) ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 2.3) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่รับ .05

บัญชา ละมุลตรี (2553 : 223) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านขามป้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 1 พบว่า (ผลการวิจัย)

1) สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครูเป็นปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือ การพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการงบประมาณเป็นปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือ การจัดหางบประมาณสนับสนุน และปัญหาด้านความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้เป็นปัญหาระดับมาก ปัญหาที่พบ คือ การขาดแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน การจัดภูมิทัศน์ในบริเวณโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาที่พบ คือ เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม และปัญหาเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ไม่ชัดเจน 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มสรุปว่า ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู ควรเอาใจใส่และเคร่งครัดในด้านการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พัฒนาความรู้ให้ทันสมัยและนำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ หรือสื่อที่ทันสมัยมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านการตัดการงบประมาณ ต้องมีแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน โดยยึดหลักประหยัด คุ่มค่า โปร่งใส และจัดหางบประมาณที่เพียงพอ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ควรวางแผนเพื่อการพัฒนาให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพสามารถเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่วนด้านการบริหาร ผู้บริหารต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นคุณภาพทางด้านวิชาการและตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ผลการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ ไปสู่การปฏิบัติ

โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ได้พัฒนาโดยนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพ P-D-C-A มาเป็นแนวปฏิบัติ ได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อการพัฒนาห้องสมุด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียน พบว่า ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วม การที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุด การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา มากขึ้น

อิสรา ตุงตระกูล (2553 : 210) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนอนามัย และข้อเสนอเชิงนโยบายของการบริการงานสถานี ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า (ผลการวิจัย) 1) ประสิทธิภาพการบริการงานของหัวหน้าสถานีนอนามัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ผลสำเร็จของงานในการบริหารงานสถานีนอนามัย ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขและความพึงพอใจในงานของบุคลากรสาธารณสุข ตัวแปรอิสระระดับสถานีนอนามัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ทรัพยากรการบริหาร วิสัยทัศน์ภาวะผู้นำ กระบวนการบริหาร และการวางแผนกลยุทธ์ และตัวแปรอิสระระดับบุคลากรสาธารณสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะคิดต่อการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การบทบาทการทำงาน และความสามารถในการทำงาน ได้แก่ ทักษะคิดต่อการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การ บทบาทการทำงาน และความสามารถในการทำงาน สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนอนามัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนอนามัย ได้แก่ ทักษะคิดต่อการทำงาน ความผูกพันต่อองค์การ และบทบาทการทำงานตัวแปรอิสระระดับสถานีนอนามัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ทรัพยากรการบริหารวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ กระบวนการบริหาร และการวางแผนกลยุทธ์ สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลการบริหาร และการวางแผนกลยุทธ์ สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนอนามัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานของหัวหน้าสถานีนอนามัย ได้แก่ วิสัยทัศน์ 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการบริการงานสถานีนอนามัย พบว่าสาธารณสุขอำเภอควรส่งเสริมหัวหน้าสถานีนอนามัยให้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน พัฒนาโดยใช้วิธีการฝึกอบรมการอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การฝึกกรณีศึกษาพิเศษ การประชุมสัมมนา และการศึกษาดูงาน และสาธารณสุขอำเภอควรส่งเสริมบุคลากรสาธารณสุขให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในสถานีนอนามัย พัฒนาโดยใช้วิธีการฝึกอบรมการอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การประชุมอภิปราย/อภิปรายปัญหา การศึกษาดูงาน

และการสอนงานควรส่งเสริมบุคลากรสาธารณสุขให้เกิดความผูกพันต่อองค์การ พัฒนาโดยใช้วิธีการอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การประชุมอภิปราย/อภิปรายปัญหา การระดมสมอง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และควรส่งเสริมบุคลากรสาธารณสุขให้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทในการทำงานของตนเอง พัฒนาโดยใช้วิธีการสอนงานการฝึกวิธีการทำงานการฝึกกรณีศึกษาพิเศษ การฝึกอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

รอชีตะ หะยีสานเม็ง (2554 : 173) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า (ผลการวิจัย)

1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามเพศและอายุ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก พบว่า (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่บุตรหลาน เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ และผู้ปกครองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) ด้านการคัดกรอง ได้แก่ ผู้ปกครองไม่มีความรู้ด้านการคัดกรอง ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และไม่มึนักเรียนที่อยู่ในภาวะกลุ่มมีเสี่ยงหรือมีปัญหา (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่ยอมรับและเกิดการต่อต้านสิ่งที่ผู้ใหญ่แนะนำ ผู้ปกครองมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน และขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน (4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ได้แก่ การขาดการประสานงานจากโรงเรียนในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองไม่ยอมรับว่าบุตรหลานมีปัญหา และผู้ปกครองไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ตลอดเวลา และ (5) ด้านการส่งต่อ ได้แก่ ผู้ปกครองต้องการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การขาดการประสานงานจากโรงเรียนและการดำเนินงานไม่ต่อเนื่องตามลำดับ

พระอวยชัย อินทร์เมือง (2555 : 256) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พบว่า (ผลการวิจัย) 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพครอบครัวที่มีปัญหาส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เวลาเรียนไม่พอความประพฤติไม่เรียบร้อย ติดสารเสพติด ทะเลาะวิวาท จนเป็นเหตุให้ออกกลางคัน และนักเรียนสมัครใจเข้ามาเรียนด้วยความศรัทธา ประมาณร้อยละ 20 โรงเรียนขาดแคลนครูที่สอนตรงสาขาวิชา มามีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศาสนพิธี และการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุสามเณรอย่างเหมาะสม โรงเรียนไม่มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ สถานที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ให้ความสำคัญในการสร้างศาสนวัตถุ มากกว่าการจัดการศึกษา และการบริหารงานอยู่ในแนวตั้ง ไม่ใช่แนวราบทำให้การพัฒนาเกิดความล่าช้า ขาดการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ไม่มีเครือข่ายที่ชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษา 2) ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 12 นโยบาย ยุทธศาสตร์ จำนวน 4 ยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนานักเรียน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้และ ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮากานาน (Hakanen. 1975 : 6004-A) ได้สำรวจความคิดเห็นผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โยแยกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคล โครงการการเรียนการสอน การลงทุนทางการศึกษา คณะครู อาจารย์ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและเบ็ดเตล็ดโดยใช้กลุ่มตัวอย่างในรัฐเซาท์ดาโกต้า พบว่า 1) ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มากขึ้น 2) การขาดการติดต่อสื่อสารข้อมูลในชุมชนทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์ภายในชุมชน 3) เครื่องมือที่ใช้ติดต่อยังมีไม่เพียงพอและมีข้อเสนอให้แจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมายความรับผิดชอบ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่นๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

โรเบิร์ต (Robert. 1979 : 5247-A) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการวางแผนการศึกษาของรัฐอัลลาบามา ได้กล่าวถึงสภาพสังคมและปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนไปมีผลต่อการวางแผนการศึกษา การวิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา พบว่า

การวางแผนการศึกษาต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมและให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีคณะกรรมการอันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและการวางแผน

พอลโลซซี่ (Pallozzi, 1481-A) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับภาคตัดสินใจของโรงเรียนท้องถิ่นในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกา พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาควรขยายออกไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองด้วย การจัดการศึกษาของโรงเรียนท้องถิ่นควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย โรงเรียนไม่ควรยึดติดกับนโยบายมากนัก และฝ่ายชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเอง สิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงคือความรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นควรอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้และการปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ทอย (Toy, 1983 : 1951-A) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียน โดยได้เสนอแนะว่า การที่จะวางแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนา นโยบายและกฎต่าง ๆ ให้มีการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายให้ชัดเจนสร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงานและจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานด้วย

คิง (King, 1984 : 1593-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนและความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถลดความแตกแยกของชุมชน โดยสร้างความสัมพันธ์ด้วยวิธีการประชาธิปไตยให้เกิดความรู้สึกรักว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สรุปได้ว่า ถ้าหากให้บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างกฎจะทำให้เขามองความรู้สึกรักว่าต้องรักษากฎนั้นไว้ ถ้าให้เขาโอกาสเข้าร่วมจะมีการปฏิบัติตามกฎมากขึ้น และถ้าบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เขาจะเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างดี

อีแวนส์ (Evans, 2000 : 2120-A) ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กรณีศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การนำระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะช่วยพัฒนาโรงเรียนในทางบวกหากการดำเนินการเป็นไปตามกระบวนการที่ทุกฝ่ายเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและความเชื่อของบุคลากรในองค์กรนั้นด้วย

มหาวิทยาลัยแมกกิล (อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร. 2549 : 39-42) ได้วิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับมหาวิทยาลัยแมกกิล (proposed environmental policy for McGill university) ซึ่งผลการวิจัยได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย 4 ประเด็น ดังนี้ 1) พันธกิจของมหาวิทยาลัย (McGill's mission) คือความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ทุนการศึกษาและบริการสังคม 2) ข้อตกลง (existing obligation) เรียกร้องให้มหาวิทยาลัยทุกภูมิภาคของโลกได้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อความอยู่ดีกินดีของสิ่งมีชีวิต 3) ก้าวต่อไป (Moving forward) มหาวิทยาลัยตระหนักถึงประโยชน์นานัปการจากการแสดงบทบาทผู้นำและสร้างตนเองให้รู้จักในฐานะที่เป็นสถาบันที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และ 4) หลักการ (Principle) ยึดหลักการเพื่อคงไว้ซึ่งบทบาทผู้นำและเป้าหมายการเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความรับผิดชอบและเป็นแบบอย่างการใช้ชีวิตที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับโปรแกรมทางเลือก (Proposed Policy for Optional Program) (อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร. 2549 : 42-45) ผลการวิจัยได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้รับผิดชอบ (Authority) คือ แผนกนโยบายไอจีบีไป 2) คำนิยาม (Definition) คือ โครงการการศึกษาแบบทางเลือกเป็นรูปแบบการใช้บริการการศึกษาเต็มรูปแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของมลรัฐและรัฐบาลกลาง 3) หลักการและเหตุผล (Rationale) คณะกรรมการอาจสร้างโครงการการศึกษาแบบทางเลือกเพื่อส่งเสริมเป้าหมายการศึกษาแบบพิเศษของอำเภอและ/หรือเน้นหลักสูตรการฝึกฝนเฉพาะ 4) กระบวนการปฏิบัติและแนวทาง หมายถึงโครงการต้องสอดคล้องกับกฎหมายการศึกษา ความต้องการ พันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมายแผนยุทธศาสตร์ มาตรฐานวิชาชีพ กฎกติกา พระราชบัญญัตินโยบายและการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของทุกมลรัฐและรัฐบาลกลาง โดยผู้อำนวยการพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำโครงการ โครงการต้องนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติและต้องทบทวนและอนุมัติโครงการทุก ๆ 2 ปี

ซูซาน คอลเลอร์ (SuZanne Callor & Other. 2000 ; อ้างถึงใน คะนิง สายแก้ว. 2551 : 77) ได้ศึกษาเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือเด็กเยาวชนครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยง (Children, Youth, and Families at Risk National Initiative หรือ CYFAR ปี 1999) ตามแนวทางการประเมินโครงการที่เน้นชุมชนเป็นฐาน (Community – based project evaluation guide) โดยมหาวิทยาลัยอริโซนา (Arizona) ร่วมมือกับหน่วยงานประเมินได้ดำเนินการนโยบายประเมินโครงการที่เน้นชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลผลิตชาติ (national outcome) 4 ระดับ คือ 1) ผลผลิตชาติในเรื่อง 0- 11 ปี ให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย

อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่สมบูรณ์ในระดับพื้นฐาน ทารกที่เกิดมาต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ 2) ผลผลิตชาติเรื่องเยาวชน โดยเยาวชนอายุ 12-18 ปี จะเป็นผู้มีความรู้ทักษะ เจตคติพฤติกรรม ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 3) ผลผลิตชาติในเรื่องบิดามารดาและครอบครัว โดยบิดามารดาต้องมีความรับผิดชอบพื้นฐานที่จะให้ลูก ๆ มีร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาที่สมบูรณ์ 4) ผลผลิตชาติในเรื่องชุมชน ชุมชนต้องมีความปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับครอบครัว โดยยึดหลักปรัชญาการพัฒนาโดยองค์รวม (holistic) ที่เน้นชุมชนเป็นฐานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การประเมินผลของโครงการที่มีประสิทธิผลต้องเสนอต่อกฎหมายและนโยบายของรัฐ มีการระดมความร่วมมือแบบค่อยเป็นค่อยไป คนที่เกี่ยวข้องต้องไว้วางใจได้และต้องมีความยืดหยุ่น

เอ็ดเวิร์ด จี เรนเดล (Edward G. Rendell, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของรัฐเพนซิลเวเนีย ซึ่งได้เสนอนโยบายให้การจัดการศึกษาปฐมวัยควรผ่านความเห็นชอบรับรองจากสภานิติบัญญัติอนุมัติ ให้มีการจัดการการศึกษาปฐมวัยในหลายรูปแบบในศูนย์พัฒนาเด็กและโรงเรียนอนุบาล กำหนดให้มีการจัดห้องเรียนขนาดเล็ก โดยมีนักเรียน 17 คน ต่อห้องเรียนให้รัฐบาลจัดสรรเงินลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในระยะต่าง ๆ ให้มีการวางแผนงบประมาณเพื่อพัฒนาเด็ก ให้สมาชิกนิติบัญญัติกำหนดแผนการพัฒนาและแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ให้มีการกำหนดนโยบายโดยหน่วยงานทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เสนอให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยต้องคัดเลือกเด็กอย่างน้อย 35 เปอร์เซ็นต์ ให้เรียนฟรี ให้มีการพัฒนาคุณภาพและจัดโปรแกรมการเรียนรู้ โดยให้เด็กสนับสนุนกับการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร โดยอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทุกด้านของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โยเน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ในการเสนอนโยบายจึงต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดพันธะผูกพันที่จะนำเอาสิ่งที่ร่วมกันกำหนดนั้นไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น